

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

_____ (В.І. Панченко)

«__» _____ 2015 року

МЕДІАОСВІТА ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки *магістр*

спеціальність 8.020303 Мова і література (англійська)

8.020303 Мова і література (англійська)

(шифр і назва напрямку)

(шифр за ОПП _____)

2015 рік

УДК 37.013:004(073)

ББК Ч 421.42.252.2

Медіаосвіта та медіаграмотність. Програма навчальної дисципліни.
Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка
2015. – 13 с.

Розробники: Гергуль С.М. – доцент кафедри педагогіки та методики викладання іноземних мов Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка.

Рецензенти: Наточій А.М. – канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки Миколаївського державного університету ім. В. Сухомлинського

Ольховик М.В. – канд. філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка

Затверджено вченою радою філологічного факультету Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка

Протокол № 1 від 1.вересня 2015 р.

ББК Ч 421.42.252.2

Г - 37

© Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2015. □

ПЕРЕДМОВА

Загальна культура суспільства, громадські тенденції, професійні підготовка фахівців безпосередньо пов'язані з проблемами охорони та захисту суспільної моралі, вирішення яких можливе на підґрунті формування та поширення в Україні основ медіаграмотності.

Особливого значення залучення особистості до медіакультури й організація медіаосвіти набувають у студентському віці в контексті підготовки молоді до взаємодії зі складним інформаційним світом, вільного входження юнацтва в полікультурний простір. Ці процеси важливі для професійної підготовки майбутніх учителів, оскільки саме вчитель є представником сучасної культури в соціумі школярів. Від рівня інформаційно-комунікативних знань та вмінь учителя залежить рівень розвитку медіакультури учнівської молоді. Утвердження концепції освіти впродовж життя, філософії відкритої освіти, поширення дистанційного навчання та екстернату тощо вимагають від студента, викладача особливих умінь роботи з інформацією, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному становленні людини.

Питання ролі мас-медіа у навчанні й вихованні дітей та молоді знаходять широку підтримку у світовій громадськості (Грюнвальдська декларація з медіаосвіти (1982), резолюція ЮНЕСКО (Париж, 1989) щодо розвитку критичної медіаосвіти, Віденська конференція “Освіта для медіа та цифрового століття” (1999), Севільська конференція “Медіаосвіта молоді” (2002) тощо).

Сучасний світ, облаштований екранами різного формату і призначення, мимоволі людства перетворив його на величезну аудиторію, що підпорядкована аудіовізуальній інформації. Це спричинило помітні трансформації у сфері культури, як позитивні, так і негативні, майже повну зміну матриць свідомості, ціннісних систем і мислення, сприйняття оточуючого світу. Зазначене певною мірою стосується також підростаючого покоління – учнів загальноосвітніх шкіл, студентів вищих навчальних закладів, молоді.

Загальновідомо, що людина, майже з перших хвилин свідомого життя, опиняється в епіцентрі медіаполя. Саме тому суспільство повинно мати право отримувати правдиву інформацію про себе і про все те, що може вплинути на нього. Отже, **основне завдання курсу "Медіаосвіта та медіаграмотність"** полягає у створенні механізму формування громадської думки щодо конкретних категорій – сутності, явищ, дійсності, понять, ідей тощо. Створення ефективного механізму критичного осмислення і корегування інформації, отриманої через засоби масової інформації відпрацювання особистісної системи ціннісних орієнтацій та формування умінь інтерпретувати інформацію, розуміти її суть, адресну спрямованість, мету інформування, викриття прихованого значення мають усунути негативний вплив на свідомість громадян, особливо студентської молоді.

Магістр повинен знати:

- методологічні аспекти медіапедагогіки і основ медіаграмотності;
- роль медіа в навчально-виховному процесі, у формуванні полікультурної картини світу;
- педагогічні аспекти медіаграмотності;
- функції і класифікацію засобів масової інформації по способу передачі інформації і каналам сприйняття;
- дидактичний і виховний потенціал медіа (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація тощо);
- негативні тенденції, що створюють засоби масової інформації (дезорієнтація особистості, крайній негативізм, надлишковий оптимізм тощо);
- особливості використання медіаінформації, мультимедійність та психолого-педагогічні умови сприйняття і засвоєння навчального матеріалу;
- принципи, засоби, методи збору, систематизації, узагальнення і використання аудіовізуальної та друкованої інформації;
- позитивні та негативні наслідки застосування медіатехнологій навчання;
- принципи маніпулювання свідомістю споживачів аудіовізуальної інформації;
- спецмедіапроекти, елементи навіювання і засобах масової інформації, їх шкідливі наслідки та прояви у суспільстві;
- правила культури спілкування в інформаційному суспільстві та методи захисту від можливих негативних впливів у процесі масової комунікації.

Магістр повинен вміти:

- виявляти маніпулятивний контент медіа;
- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації, готувати рецензії;
- оцінювати зміст, форму і стиль аудіовізуальної та друкованої інформації;
- засовувати раціональні методи пошуку, відбору, систематизації та використання аудіовізуальної та друкованої інформації;
- здійснювати перевірку та класифікацію джерел інформації;
- поєднувати традиційні методи навчання з мультимедійними засобами подачі інформації, засобами масової інформації;
- запроваджувати в навчально-виховному процесі інноваційні технології навчання, створювати єдиний інформаційний простір (інтерактивність, комунікативність, мультимедійність, індивідуалізація тощо);
- використовувати аудіовізуальну інформацію для сприйняття світу та соціумом;

- характеризувати соціальну інформацію за такими ознаками, як доступність, кількість, цінність, зміст, об'єктивність, адекватність, достовірність, точність, оперативність, надійність та ін.;
- розпізнавати гіперболізовані ознаки медіаповідомлень та пояснювати мету їх демонстрування;
- орієнтуватися в сучасному медіапросторі, розуміти основні принципи функціонування різних видів масової інформації;
- розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати й оцінювати тексти медіаповідомлень;
- розшифровувати та використовувати закодовану в медіаповідомленнях інформацію;
- збирати, обробляти, зберігати та передавати інформацію з урахуванням пріоритетів професійної діяльності вчителя та викладача вищого навчального закладу;
- самостійно створювати медіапроекти в галузі професійної діяльності вчителя та викладача вищого педагогічного навчального закладу.

Формами контролю якості знань, вмінь та навичок, здобутих у ході опрацювання модулів, є усне опитування студентів, тестові завдання, підсумкова контрольна робота, екзамен.

Навчальна програма розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки магістра. Вона може бути використана для проведення науково-методичних семінарів із педагогічними працівниками вищих навчальних закладів, обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, а також серед педагогічної громадськості.

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи медіаосвіти

Тема 1. Медіаосвіта як новий напрям у педагогічній науці.

Медіаосвіта (медіаграмотність) як навчальна дисципліна вищого навчального закладу. Зміст і основні завдання медіаосвіти. Зв'язок медіаосвіти з психолого-педагогічними та гуманітарними дисциплінами

Історичні етапи розвитку медіаосвіти. Стан та перспективи впровадження медіаграмотності у освітню діяльність вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти. Основні етапи формування медіаосвіти (медіаграмотності).

Тема 2. Загальні поняття про медіа.

Види медіа, історія медіа. Телебачення, кінематограф, газети, журнали. Інтернет і мобільний контент, комп'ютерні та відеоігри.

Комунікація та медіа. Свобода засобів масової інформації.

Медіа як фактор формування нової картини світу.

Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні.

Тема 3. Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення

Технології критичного мислення у педагогічній науці. Основні риси критичного мислення. Базові методики та вправи на розвиток критичного мислення. Правила критичного мислення.

Тема 4. Сучасна екранна культура та аудіовізуальна грамотність.

Кіноосвіта – як складова і історичний попередник медіаосвіти. Історія становлення зарубіжної та вітчизняної кіноосвіти. Кіновиховання і кіноосвіта. Кіноосвіта в навчальному процесі.

Тема 5. Фотографія. Її роль у масовій комунікації.

Історія виникнення фотографії. Роль фотографії у масовій комунікації.. Жанри та види фотографії. Професії, пов'язані з фотомистецтвом. Створення образу людини за допомогою фотографії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Практичні основи медіаграмотності

Тема 6. Негативні тенденції, що створюють мас-медіа.

Вплив медіа на розвиток особистості. Вплив засобів масової комунікації на створення антисоціальних тенденцій розвитку суспільства. Сучасні маніпулятивні технології у сфері мас-медіа, їх профілактика. Реклама як інструмент маніпуляції.

Патологічна медіазалежність.

Тема 7. Психолого-педагогічні аспекти застосування засобів масової інформації в освіті.

Медіаосвіта як психолого-педагогічна складова підготовки сучасних педагогічних працівників. Психолого-педагогічні аспекти застосування

засобів масової інформації в освітній галузі. Роль педагога в реалізації системи навчання.

Мультимедійність як психолого-педагогічні умови сприйняття і засвоєння навчального матеріалу.

Тема 8. Медіа в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів.

Поняття "методика медіаосвіти". Методик та принципи медіаосвіти. Методика проведення медіаосвітніх занять.

Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в навчально-виховному процесі дошкільних, загальноосвітніх, вищих навчальних закладів.

Роль медіаосвіти у формуванні морально-етичних орієнтирів. Медіапродукти і медіаресурси освітнього характеру.

Тема 9. Медіакомпетентність особистості

Поняття медіакомпетентності та медіакомпетенції. Розвиток медіакомпетентності. Медіаосвіта як шлях формування медіакомпетентності педагога. Модель медіаосвіти особистості, спрямована на формування її медіакомпетентності.

Медіакомпетенція як засіб створення середовища для культурного й духовного зростання особистості.

Тема 10. Нові медіа, їх вплив на особистість

Нові медіа у світлі сучасних процесів у журналістиці. Ігровий аспект медіаосвіти. Типологія комп'ютерних ігор. Медіаосвіта та інтернетграмотність. Виховання культури користувача Інтернету. Поняття блогу та блогової журналістики. Онлайн-журналістика. Мультимедійна журналістика.

Тема 11. Аналіз медіатексту

Медіатекст: обсяг, і межі поняття, сутнісні ознаки, типологія. Критичний аналіз медіатексту. Складові аналізу медіатексту. Аналіз візуальних текстів. Аналіз телешоу: трансформація форматів і цінностей. Психологічний захист від непотрібної інформації.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Види медіа (телебачення, кінематограф, газети, журнали) – 2 години.
2. Види медіа (Інтернет і мобільний контент, комп'ютерні та відеоігри) – 2 години.
3. Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні – 2 години.
4. Фотографія. Її роль у масовій комунікації – 2 години.
5. Психолого-педагогічні аспекти застосування засобів масової інформації в освіті – 2 години.
6. Нові медіа, їх вплив на особистість – 2 години.
7. Інтернет і мобільний контент – 2 години.

8. Аналіз медіатексту – 2 години.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Історичні етапи розвитку медіаосвіти.

Тема 2. Стан та перспективи впровадження медіаграмотності у освітню діяльність вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти.

Тема 3. Медіа як фактор формування нової картини світу.

Тема 4. Технології критичного мислення у педагогічній науці.

Тема 5. Вплив медіа на розвиток особистості.

Тема 6. Реклама як інструмент маніпуляції.

Тема 7. Аналіз медіатексту.

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

1. Написання та захист реферату в межах проблематики історії становлення медіаосвіти та медіапедагогіки як науки.
2. Створення презентацій за певними темами курсу (за вибором)
3. Пошук / створення і вирішення завдань загального характеру (аналіз друкованої преси, декодування фото, створення власного рекламного продукту тощо)

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції; робота в Інтернеті; складання презентацій, графічних схем.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: виконання практичних та лабораторних завдань, усні відповіді, оцінка за самостійну роботу, підсумкова контрольна робота, виконання завдань.

Перевірка конспекту тем з самостійної роботи передбачає 1-2 питання за текстом, щоб перевірити розуміння студентом написаного матеріалу. Оцінюється стислість викладення, наявність суттєвих положень тексту, а також ступінь спрацьованості конспекту першоджерела (основні поняття повинні бути виділені, на полях можуть бути пояснюючі записи, запитання), застосування прикладного матеріалу.

Оцінка підсумкової контрольної роботи і поточних тестів з теми (або модулю в цілому) залежить від загальної кількості правильних відповідей.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Види контролю	Модуль I Аудиторна робота	Модуль II Самостійна робота	Модуль III Індивідуальна робота	Разом
Поточний	35	10	10	0-55
Модульний (періодичний)	10			0-10
Підсумковий				0-10

Семестровий контроль	екзамен	0-25
Всього		100

Модулі 1-3		Підсумковий контроль	Екзамен	Разом
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	10	25	100
30	35			

Шкала оцінювання:

За шкалою ECTS	За націон. шкалою	Загальна кількість
A	«5» відмінно	90-100
B,C	«4» добре	75-89
D,E	«3» задовільно	60-74
F,X	«2» незадовільно	35-59
F	«1» незадовільно	1-34

Значення оцінки за шкалою ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка	Бали	Характеристика
A	5 - відмінно	90-100	Робота з мінімальними помилками
B	4 – дуже добре	83-89	Вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками
C	4 - добре	75-82	В цілому хороша робота, але з помітними помилками
D	3 - задовільно	68-74	Пристойно, але із значними помилками
E	3 - достатньо	60-67	Задовольняє мінімальні вимоги
FX	2 – не прийнято	35-59	Необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання (доопрацювати)
F	2 – не прийнято	0-34	Необхідна значна подальша робота (переробити)

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: опорні конспекти лекцій, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, контрольні завдання і тести для самостійної роботи, завдання до поточного та підсумкового контролю, електронна база додаткової літератури.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА до курсу "Медіаосвіта та медіаграмотність"

Основна

1. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
2. Навчальна програма "МЕДІАОСВІТА (МЕДАГРАМОТНІСТЬ)" – Київ, 2012. – 95 с.
3. Основи медіаграмотності: Навчально-методичний посібник для вчителя 8(9) клас. Плани-конспекти уроків / За ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошенюк, О.П.Мокрогуза. – Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2014. – 190с.
4. Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред.-упор. В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна та В.В.Літостанського. – Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. – 447 с.
5. Формування медіаграмотності педагогів: Навчально-методичний посібник [за заг. редакцією Л.Д.Покроєвої, Г.А.Дегтярьової] – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2014. – 252 с.

Додаткова

1. Брикайло Олександр, “Телекритика”: “Повноцінно фінансувати власні студійні розважальні проекти – не менш ефективно, ніж фінансувати телекіно
2. Білоконь Катерина “Німецьке телебачення як суб’єкт впливу на національний продукт”, Телебачення № 91, п’ятниця, 8.06.07., <http://www.day.kiev.ua>
3. Гоян В. “Журналістське розуміння візуальної сутності телебачення: теоретико-методичні аспекти (на прикладі викладання спецкурсу: Кольористика та зображальна естетика телевізійних програм: світовий досвід).”, <http://journlib.univ.kiev.ua>
4. Гнатюк С., “Сучасний розвиток Національного медіасередовища в Україні (аудіовізуальні ЗМІ)”, <http://www.niss.gov.ua>
5. Гнатюк С. «Національний інститут стратегічних досліджень». (відділ гуманітарної політики) “Сучасний розвиток національного медіасередовища в Україні (АУДІОВІЗУАЛЬНІ ЗМІ)” <http://www.niss.gov.ua>
6. Данькова Наталія. “Пасьянс міжнародних телеформатів”, <http://www.telekritika.ua/media-rinok/23.11.07p>
7. “Державне регулювання медіа-простору: Світовий досвід для України (на прикладі аудіовізуальних ЗМК).”, <http://www.niss.gov.ua>
8. “Державне регулювання медіапростору: Світовий досвід для України (на прикладі аудіовізуальних ЗМК).”, <http://www.niss.gov.ua/Monitor/March/07/html>

9. “Дзеркало тижня”, № 46 (370) 24 – 30 листопада 2001., “Ми проти монополізації телебачення”, <http://www.dt.ua>
10. Просветов Євген, Президент телерадіокомпанії “Золоті ворота” “Телевізійні пристрасті. Національний ефір без національного виробника”, <http://www.gg.com.ua>
11. Жданов Ігор., “Дзеркало тижня”., №13 (337) 31 березня – 6 квітня 2001 р., “Ліцензування телерадіопростору. Дубль два”. <http://www.dt.ua>
12. Інститут масової інформації “Інформаційний простір: підсумки року минулого і перспективи майбутнього” 2007 р. <http://media.parlament.org.ua>
13. Інститут прикладних правових досліджень “Право” в рамках проекту “Розробка пропозиції щодо адаптації інформаційного права України до вимог прав ЄС”., стаття “Запобігання концентрації ЗМІ та забезпечення прозорості відносин власності щодо: ЗМІ досвід країн Європи та пропозиції для України”. Фонд відродження, Агенство міжнародного розвитку США, 2007 р.
14. Івнов Геннадій: Огурчиков Павло, Сідоренко Віталій “Основи продюсерства. Аудіовізуальна сфера”., М., “ЮНІТІ”., 2003 р., с. 719.
15. Казаков Юрій Миколайович. Педагогічні умови застосування медіаосвіти у процесі підготовки майбутніх учителів: : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Заліток Казаков Юрій Миколайович; Луганський національний педагогічний університету імені Тараса Шевченка. – Л., 2007. – 22 с.
16. Кокотюха Андрій., “Телекритики”, “Автор чи формат?.”, <http://old.telekritika.kiev.ua/tvweek>., 31.08.05
17. Короткова Світлана “Дзеркало тижня”., №16 (491) 24 – 29 квітня 2004., Олександр Роднянський: “Українське ТБ буде частиною міжнародних індустріальних контекстів”., <http://www.dt.ua/3000/3680/46256/>
18. Каспрук Віктор, політолог “Національний ефір без національного виробника”. www.gg.com.ua
19. Келлісон Кетрін., “Продюсерство на телебаченні. Практичний підхід”., Мінськ., “Гревцов паблішер”., 2008 р., с. 379
20. Мельничук Наталя., “Економічна експансія на медіаринку України”., <http://www.universum.org.ua>
21. Матвієнко Анатолій., “Український медіапростір: форма перемагає зміст”., Газета “День”., №21, 6.02.2008., <http://www.day.kiev.ua/195904/>
22. М’ясникова Катерина, “Незалежна асоціація телерадіомовників України”., виступ на семінарі в “Українському незалежному центрі політичних досліджень”., <http://www.ucipr.kiev.ua>
23. Мащенко І.Г. Телебачення України: в 2-х т. – К., 1998 р.
24. Миллерсон Дж. Технологии телевизионного производства (как делается ТВ-передача). – М., 1971.
25. Мунгіу-Піппіді Аліна, “Від державного до громадського телебачення (досвід країн Центрально-Східної Європи)”, Переклад Оксани Гриценко, “Діалог. UA” www.mcenter.org.ua

26. Окара Андрій: “Український медіапростір скуплено оптом та в роздріб, хоча дуже важко визначити – ким саме” “Говорить і показує Україна”, 26.06.06 р.
27. Падейский В.В., «Проектування телепрограм», М., «ЮНІТІ», 2004 р., с. 237
28. Рутковський Олександр “Дзеркало тижня”, №44 (469) 15 – 21 листопада 2003, “Ефірний час”, інтерв’ю з учасниками “Євразійського телефоруму” І. Дзялошинським і А. Асмоловим., <http://www.dt.ua>
29. “Телекритика” “Як захистити національний продукт – 2?” 18.11.02
30. “Телекритика”, “Що під шапкою-невидимкою?”, 02.05.07
31. “Телекритика”, “Життя після меморандуму”, 28.02.07
32. “Телекритика”, “Меморандум між телеканалами і Нацрадою: однакові правила гри для всіх”, 13.06.05
33. “Телекритика” 18.07.2005 Олександр Зирін незалежний український ТБ-продюсер, “НТКУ Наказують поводитись: репліка жорстка...”
34. “Телекритика” “Пять лет развития украинского телевидения”, “Образ развития телерынка за 2001 – 2006 годы». 17.10.06., <http://old.telekritika.ua>.
35. Танчик Андрій, “Медіа Бізнес”, “Гроші на кіно і телебачення”, <http://www.mediabusiness.com.ua>., 2006 р.
36. “Телекритика”, “Європейська директива” “Телебачення без кордонів”, <http://www.telekritika.ua/media-rinok/media-svit>., 2007 – 03-20
37. “Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра”, К., “Дирекція ФВД” 2006 р. с. 199, с. 648
38. “Українське телебачення: вчора, сьогодні, завтра”, К., “Дирекція ФВД” 2006 р. с. 210, с. 648
39. Шемшученко Ю.С., Чиж І.С., “Інформаційне законодавство України”. Науково-практичний коментар, К. ТОВ Видавництво “Юридична думка”, 2006 р. Закон України “Про телебачення і радіомовлення”, с. 230.
40. Цвик В. Л. Украинское телевидение: опыт, практика, проблемы. – К.: Мистецтво 1985
41. Шаповалов Юрій., “Телевізійна публіцистика”, Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка., 2002 р., с.234
42. Шоріна Алла., “Український інформаційний простір: потрібна агресія”, Центр політичного аналізу., 27 березня 2007 р., www.dialogs.org.ua

РЕСУРСИ

1. <http://www.aup.com.ua/>
2. <http://www.aup.com.ua/?cat=education&subcat=library>
3. <http://www.medialiteracy.org.ua/>
4. <http://www.medialiteracy.org.ua/index.php/dlia-vykladacha/oppi-2/prohramy-urokiv/34-prohramy-lektsii-dlia-vykladachiv-vnz/57-program-for-students.html>

5. http://www.aup.com.ua/uploads/Avtorski_yroku.pdf
6. <http://www.aup.com.ua/upload/ogliad.pdf>
7. <http://www.aup.com.ua/uploads/momg.pdf>
8. http://www.aup.com.ua/upload/54923_bent_b_andersen_multimedia_v_obrazovanii_sposobnyy_uchebnyy.pdf
9. http://www.aup.com.ua/upd/bolz_web.pdf
10. <http://www.aup.com.ua/books/mbm/>
11. <http://www.aup.com.ua/uploads/modul.pdf>

Упорядник

С.М. Гергуль

Завідувач кафедри педагогіки та
методики викладання іноземних мов

С.Л. Бобир